

Biskopsmötets anvisning om prästers och lektorers ämbetsklädsel

DKIR/298/00.08.00/2022

1. Prästräkt

1.1 Prästämbetets kännetecken

Svart prästskjorta med prästkrage. En skjorta med prästkrage har en ståkrage med en vit framdel eller en vit del runt kragen.

Prästkrage med snibbar som används med prästrock (kaftan).

Vit kragskjorta som används med Valonsäde (Ljusstråle).

1.2 Prästens dräkter

A Prästens festdräkt

- Knälång prästrock (kaftan), svarta raka byxor eller kjol, elva (prästkrage med snibbar) och vit prästskjorta, svarta strumpor och svarta skor.
- Prästräkten Valonsäde (Ljusstråle, design Kirsimari Kärkkäinen) med vit stråle, ett kors som fästs på jackan på det ställe som designen anger, knälång eller lång kjol alternativt byxor, vit prästskjorta och till dräkten passande svarta strumpor och skor.
- Prästens festdräkt designad av Vuokko Nurmesniemi, med vit skjorta och Kalevala Koru-kors.

B Mörk prästräkt

- Svart prästskjorta med prästkrage som bärs med enhetlig mörk kostym, svarta strumpor och svarta skor.

- Prästdräkten Valonsäde (Ljusstråle, design Kirsimari Kärkkäinen) med svart stråle, ett kors som fästs på jackan på det ställe som designen anger, knälång kjol eller byxor, svart prästskjorta med prästkrage och till dräkten passande svarta strumpor och skor.

C Prästens vardagsdräkt

- Svart prästskjorta med prästkrage och efter situationen anpassad vanlig kostym eller vardagsklädsel samt strumpor och skor som passar till klädseln.

1.3 Prästernas klädsel vid gudstjänst

I biskopsmötets Handledning för gudstjänsten (2009) behandlas prästers klädsel vid gudstjänster. Utöver detta ska följande anvisningar följas:

Vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar i kyrkorum används som regel liturgisk klädsel (alba). Församlingen bör se till att det finns tillräcklig tillgång till liturgiska plagg.

Med liturgisk klädsel används prästens festdräkt eller mörk kostym. Vid gudstjänster som ordnas på vardagar (t.ex. veckomässor) kan också prästens vardagsdräkt användas.

Vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar som hålls i ett hem eller på annan plats rekommenderas liturgisk klädsel. Alternativt kan prästens festdräkt användas. Vid enskild nattvard eller bikt kan stola användas tillsammans med mörk prästdräkt eller prästens festdräkt.

1.4 Prästernas klädsel vid gemensamma samlingar

Vid prästernas gemensamma samlingar används klädsel enligt de anvisningar som ges för respektive tillfälle. En person i chefsställning eller motsvarande ger anvisningar när prästerna förutsätts ha enhetlig klädsel.

2. Lektorsdräkt

Lektorsdräkten är den svarta dräkt som designats av Riitta Immonen. Lektorsdräkten används med hänsyn till situationen på samma sätt som prästens festdräkt eller

prästdräkten. Vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar följs de anvisningar och rekommendationer som getts för dessa situationer. Med gudstjänstklädsel används lektorsdräkt eller annan mörk dräkt. I övrigt iakttas i tillämpliga delar anvisningarna i punkt 1.3–1.4 ovan.

3. Biskopsämbetets kännetecken

Biskopar bär violett skjorta.

Biskopsämbetets kännetecken är biskopskorset, staven, korkåpan och mitran.

4. Allmänna anvisningar

4.1 Klädsel

Prästen väljer bland alternativen i anvisningen den dräkt som faller sig naturligast för hen. Utgångspunkten för klädvalet är att en präst använder svart prästskjorta med prästkrage och i sin ämbetsutövning alltid ska kunna identifieras som präst.

Användning av ämbetets kännetecken och utförande av ämbetsuppgifter förutsätter alltid välvårdad klädsel.

Med prästens festdräkt och mörka dräkt används vid behov passande ytterkläder.

Valonlähde-korset (Ljusets källa) används endast med den prästjacka som hör till ämbetsklädseln och endast på det ställe ovanför strålen som är avsett för korset. Det kors från Kalevala koru som hör till den dräkt som designats av Vuokko Nurmesniemi används inte med någon annan ämbetsklädsel än den dräkten.

Med prästens ämbetsdräkt används inte iögonenfallande smycken.

4.2 Hederstecken

Hederstecken används med prästens festdräkt eller mörk prästdräkt. Om hederstecken ska bäras nämns detta i inbjudan. Hederstecken bärs i enlighet med ordnarnas egna anvisningar.

5. Övergångsbestämmelse

Prästens festdräkt designad av Vuokko Nurmesniemi kan fortsättningsvis användas som festdräkt. Nya ämbetsdräkter anskaffas i enlighet med de andra alternativ som nämns i anvisningen.

Dessa anvisningar godkändes vid biskopsmötets session i Helsingfors 17.4.2023 och ersätter de anvisningar om prästers och lektorers klädsel vid ämbetsutövning som biskopsmötet gav 15.9.2010.

Helsingfors den 17 april 2023

Tapio Luoma
ärkebiskop

Anna-Kaisa Inkala
biskopsmötets teologiska sekreterare

Bilaga

Användningen av prästers och lektorers ämbetsklädsel

Syftet med prästens ämbetsklädsel är att prästen ska kunna identifieras i sin ämbetsutövning och att klädseln ska tjäna arbetets värdighet och främja samhörigheten bland prästerna. Den här bilagan klargör hur anvisningen om prästernas ämbetsklädsel ska följas i praktiken.

Biskopsmötets anvisningar om klädseln ger prästerna en klädkod för olika situationer. I sin klädsel ska prästen beakta situationen, så att festdräkt eller mörk dräkt används till fest och vardagsdräkt till vardags.

Tidigare fanns separata anvisningar för manliga och kvinnliga prästers ämbetsklädsel. I den här anvisningen görs ingen sådan indelning. Kirsimari Kärkkäinen och Vuokko Nurmesniemi har designat dräkter för kvinnor. Prästen kan fritt välja sin dräkt bland de olika alternativen som anges i anvisningen. Klädseln ska dock konsekvent följa det

valda alternativet. Alternativen kan inte kombineras. Det betyder att prästen i sitt val av dräkt ska följa en enhetlig linje, dvs. välja något av de givna alternativen och följa det. Färg, modell och element i de dräkter som prästen använder ska följa de anvisningar som gäller dem.

1. Prästdräkter och plaggkombinationer

I det här avsnittet anges färgen och modellen för prästämbetets kännetecken. Prästskjortan är svart och har en vit framsida. Dräkter och kombinationer av plagg som används som prästdräkter är prästens festdräkt, mörk prästdräkt och prästens vardagsdräkt. Prästdräkterna är indelade i avsnitten A, B och C.

Det finns tre alternativ för prästens festdräkt (A). Prästen väljer bland alternativen den dräkt som faller sig naturligast för hen. Det första alternativet är en knälång prästrock (kaftan), som används med byxor eller kjol. Till helheten hör en elva och en vit prästskjorta, svarta strumpor och svarta skor. Det andra alternativet är prästdräkten Valonsäde (Ljusstråle, design Kirsimari Kärkkäinen), med vit stråle, ett kors som fästs på jackan på det ställe som designen anger, samt övriga delar som hör till dräkten. Det tredje alternativet är prästens festdräkt designad av Vuokko Nurmesniemi.

Det finns två alternativ för mörk prästdräkt (B), och prästen väljer det alternativ som är naturligast för hen. Det första betyder en svart eller annan mörk kostym. Den mörka dräkten är enfärgad: svart, mörkblå eller mörkgrå/grafitgrå. Det andra alternativet är prästdräkten Valonsäde (Ljusstråle, design Kirsimari Kärkkäinen), med svart stråle, ett kors som fästs på jackan på det ställe som designen anger, samt övriga delar som hör till dräkten.

Prästens vardagsdräkt (C) betyder en helhet där prästen bär svart prästskjorta med prästkrage och beroende på situationen en vanlig kostym eller vardagsklädsel med fritt valbar färg och stil.

Med prästernas klädsel vid gudstjänst avses prästens klädsel vid gudstjänster och kyrkliga förrättningar. Anvisningen baserar sig på Handledning för gudstjänsten (2009), som är godkänd av biskopsmötet och tar upp prästernas klädsel vid gudstjänst samt anvisningen att i regel använda liturgisk klädsel (alba) vid

gudstjänster och kyrkliga förrättningar. Avsikten är att klädselanvisningen också ska tillämpas på församlingens övriga evenemang.

Med anvisningar för prästernas klädsel vid gemensamma samlingar avses chefens anvisningar om enhetlig klädsel. Den enhetliga klädseln är ett visuellt element som stärker samhörigheten under tillställningen.

2. Lektorns klädsel

Biskopsmötet gav 2010 anvisningar om användning av en svart dräkt designad av Riitta Immonen. Anvisningarna har inte ändrats.

3. Biskopsämbetets kännetecken

I det här avsnittet definieras biskopsämbetets kännetecken.

4. Allmänna anvisningar för klädsel

De allmänna anvisningarna inkluderar principen att prästen väljer en för situationen lämplig dräkt bland de olika alternativen. När det gäller vardagsdräkten kan prästen bära valfri klädsel tillsammans med prästämbetets kännetecken. I vissa fall kan det vara ändamålsenligt att klä sig i vanliga civila kläder på grund av tillställningens och uppgifternas natur. Prästen ska alltid klä sig välvårdad och lämpligt för situationen.

Med passande ytterkläder avses välvårdade, företrädesvis mörka ytterplagg som bärs över festdräkt eller mörk dräkt och är anpassade efter vädret.

Med anvisningarna om smycken avses att de ska vara enkla snarare än iögonfallande.

Närmare anvisningar om hederstecken på prästdräkter finns i ordnarnas anvisningar.

5. Klädsel under övergångsperioden

Syftet med övergångsbestämmelsen är att prästens festdräkt designad av Vuokko Nurmesniemi fortsättningsvis kan användas som festdräkt. Dessa dräkter tillverkas inte längre och kommer därför med tiden att falla ur bruk. Den nya prästdräkten anskaffas enligt de andra alternativ som anges i anvisningen.